

Міністерство освіти і науки України

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Науково-дослідний центр з проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи НАПН України

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Жешувський університет (Республіка Польща)

Юньченський університет (Китайська Народна Республіка)

II Міжнародна науково-практична конференція

«НАУКА І ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ: ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

Збірник тез доповідей

16 - 17 листопада 2023 р.

ПОЛТАВА • ЛУБНИ • МИРГОРОД

М. Шевченко

Міністерство освіти і науки України
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Науково-дослідний центр
з проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи
Національної академії педагогічних наук України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Жешувський університет (Республіка Польща)
Юньченський університет (Китайська Народна Республіка)

НАУКА І ОСВІТА В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ: ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Тези доповідей
II Міжнародної науково-практичної конференції
(16–17 листопада 2023 року)

м. Полтава –Лубни – Миргород – 2023

Редакційна колегія:

Олена Караман – доктор педагогічних наук, професор, ректор ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Віталій Курило – доктор педагогічних наук, професор, голова вченої ради ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», академіка Національної академії педагогічних наук України;

Ярослава Юрків – доктор педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Наталія Островська – кандидат педагогічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Наталія Краснова – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

*Рекомендовано до друку вченою радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №4 від 24 листопада 2023 р.)*

Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку : тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 листопада 2023 року, м. Лубни). – Полтава; Лубни; Миргород, 2023. – 284 с.

Збірник тез підготовлено за доповідями учасників II Міжнародної науково-практичної конференції „**Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку**” (16–17 листопада 2023 року).

У матеріалах збірника висвітлено проблеми та перспективні напрями щодо розвитку науки і освіти в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів; визначення тенденцій та перспектив розвитку науки і освіти в глобальному та національному вимірах; узагальнення інноваційного педагогічного досвіду в контексті реалізації концепції освіти впродовж життя.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ:

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ НАУКИ І ОСВІТИ В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ

Валенкевич Ольга Вадимівна

Освітній потенціал чеських музеїв як засіб виховання учнів
загальноосвітніх шкіл 10

Левчик Наталія Стефанівна

Проблема усвідомленого батьківства в США, Великій Британії та
Україні в умовах сучасних викликів: порівняльний аналіз..... 14

Николаєва Валентина Іванівна

Інтеграція до світового, європейського освітнього й наукового
простору: досвід та виклики сьогодення 18

СЕКЦІЯ:

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

Абрамов Дмитро Олександрович, Лебедик Леся Вікторівна

Роль педагога закладу позашкільної освіти у формуванні в
учнівської молоді професійних ціннісних орієнтацій в умовах війни 22

Дубовой Олександр Володимирович, Тімченко Олександр Сергійович

Розвиток силових якостей юнаків засобами пауерліфтингу в умовах
ДЮСШ 26

Кікінежді Оксана Михайлівна, Кравець Володимир Петрович

Стратегії гендерної освіти в умовах сучасних викликів 29

Кокоза Вячеслав Михайлович, Лебедик Леся Вікторівна

Основні складники іміджу керівника закладу позашкільної освіти... 34

Кухта Катерина Олексіївна

Нова бухгалтерія – якою вона має бути?..... 38

Ларіонова Наталія Борисівна

Особистісно орієнтований підхід: сутність і шляхи реалізації 42

Лебедик Леся Вікторівна

Проектування форм організації навчання майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти в умовах війни 46

Мешко Галина Михайлівна, Гавришок Олег Борисович

Формування професійної відповідальності фахівця: стан сучасного наукового дискурсу 50

Мироненко Ніна Миколаївна

Напрями соціальної роботи на підприємстві в умовах сучасних викликів і загроз 53

Мисан Костянтин Леонтійович, Лебедик Леся Вікторівна

Професійна толерантність як інтегративна характеристика професійної діяльності майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти в умовах магістратури 57

Місько Вадим Володимирович, Стрельніков Віктор Юрійович

Розвиток інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти в умовах війни 60

Опошнян Олександр Іванович, Лебедик Леся Вікторівна

Організаційно-педагогічні умови модернізації системи планування роботи закладу позашкільної освіти 64

Парфанович Андрій Ярославович, Парфанович Іванна Іванівна

Актуальність формування здорового способу життя у сучасному вимірі..... 67

Пустяк Руслан Анатолійович, Лебедик Леся Вікторівна

Досвід підготовки майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти до організації і здійснення інклюзивної освіти..... 71

Стрельніков Віктор Юрійович

Ознаки неперервної освіти, яка стимулює індивідуальну освітню траєкторію педагога в умовах війни..... 75

Трубавіна Ірина Миколаївна, Помазановський Артем Олександрович, Козуб Владислав Юрійович, Пірлік Кирило Анатолійович

Актуальні питання збереження ментального здоров'я та психосоціальної підтримки населення в воєнний стан..... 79

Федоров Михайло Володимирович

Фактори та чинники активізації волонтерської діяльності в Україні... 83

14. Lebedyk L., Strelnikov V.. Educational space of continuous education of teachers: a facilitating approach. *Educational space: post-non-classical perspectives* / Eds. D. Kamenova, S. Arkhylova. Varna : Varna university of management, 2023. P. 128–157.

Мешко Галина Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль

Гавришок Олег Борисович,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ: СТАН СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

Важливою проблемою у формуванні фахівців у будь-якій сфері є набуття ними комплексу компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності. Окрім знань і вмінь, безпосередньо пов'язаних зі сферою майбутньої діяльності, важливим аспектом є психологічна готовність до роботи у певній сфері, складником якої є відповідальне ставлення до роботи, до своїх обов'язків, тобто професійна відповідальність майбутнього фахівця. Протягом останніх років проблемі професійної відповідальності у підготовці фахівців, та у процесі їх діяльності присвячено низку досліджень. Метою нашої публікації є аналіз стану дослідженості у науковій літературі проблеми формування професійної відповідальності фахівця.

Проблема особистісної і соціальної відповідальності знайшла відображення у низці праць вітчизняних і зарубіжних

учених (Л. Берковіц, І. Бех, М. Боришевський, О. Киричук, К. Луттерман, К. Муздибаєв, С. Максименко, Д. Роттер, М. Савчин, М. Садова, Т. Титаренко, Х. Хекхаузен, Н. Чепелєва та ін.) Ще в 90-их М. Сметанський (1994) розглядав поняття «професійна відповідальність» як важливу рису сформованої особистості. М. Абрамкіна [1] трактує відповідальність як внутрішню саморегуляцію зрілої особистості, опосередковану ціннісними орієнтаціями, яка виявляється в усвідомленні людиною причин здійснених вчинків та їх наслідків. «Відповідальність працівника технічної сфери передбачає розгляд її як характеристики діяльності та поведінки, як способу визначення міри свободи, що перешкоджає її перетворенню на свавілля та реалізує механізм вирішення суперечності між свободою та необхідністю» [1, с. 241].

Особливо багато публікацій присвячено проблемі професійної відповідальності педагога. Так дослідження Г. Мешко та О. Мешко (2021) зосереджене на вивченні проблеми формування професійної відповідальності майбутніх учителів, Н. Хромченкової (2013) – формування особистісно-професійної відповідальності майбутнього викладача вищої школи, І. Штученко та Н. Кашуби (2019) – формування професійної відповідальності молодих викладачів, У працях К. Подуфалової (2022) проаналізовано американський досвід контекстів наукової інтерпретації професійної відповідальності педагога.

У дослідженнях проблеми професійної відповідальності фахівців технологічної влади Є. Мануйлов [3] виділяє три достатньо самостійні напрями: відповідальність влади, відповідальність менеджменту (бізнесу) та відповідальність інженерів, що відповідає напрямам розгляду професійної відповідальності, які простежуються у публікаціях сучасних дослідників. Учений зазначає, що дослідження проблематики професійної відповідальності фахівців в основному здійснюються у руслі вивчення професійної етики. У координатах вивчення професійної етики важливе місце, якщо не головне, дослідники

відводять саме проблемі професійної відповідальності У такому контексті значно легше говорити про професійну відповідальність у професіях, де існує певний кодекс професійної відповідальності (лікарі, юристи) і значно важче у технічних спеціальностях.

Відповідальність, вважає Т. Алексєєва [2], є ваговою складовою професійної компетентності майбутнього фахівця. У своїй статті дослідниця проаналізувала великий обсяг джерел з проблеми особистісної та соціальної відповідальності, розуміння поняття «професійна відповідальність» окремими дослідниками, представила власне трактування цього феномена. Під відповідальністю вона розуміє спрямованість суб'єкта майбутньої професійної діяльності, яка впливає на результат і процес роботи, що проявляється через ставлення до професійних якостей та обов'язків [2, с. 66].

Дослідженню специфіки формування відповідальності фахівців технічного профілю присвячені праці О. Винославської, О. Джеджули, Ю. Козловського О. Ковальчук; О. Романовського, В. Шусть та ін. Учені пропонують нові методики формування професійної відповідальності на етапі професійної підготовки. У дослідженні Г. Мешко та Н. Габрусєвої (2022) представлено методику дослідження професійної відповідальності студентів технічних спеціальностей, а також визначено педагогічні умови формування цього феномена у процесі вивчення суспільних дисциплін.

Професійна відповідальність потребує дотримання професійних норм діяльності, які регулюють поведінку суб'єктів діяльності. Є. Мануйлов [3] виокремлює такі групи норм: 1) професійні норми взаємин з роботодавцями; 2) професійні норми взаємодії усередині професійного співтовариства; 3) професійні норми взаємодії з суспільством. Професійна відповідальність, вважає вчений, завжди пов'язана з нормами діяльності і може бути уведена тільки там, де вони існують.

Отже, професійна відповідальність фахівців є багатогранною науковою проблемою. Проблема формування професійної

відповідальності фахівців інженерних і технічних спеціальностей є недостатньо розробленою і потребує подальших досліджень. Перспективами подальших наукових розвідок є розроблення системи формування професійної відповідальності майбутніх фахівців Т-сфери на етапі навчання у закладі вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Абрамкіна М. В. . Сутність поняття «професійна відповідальність фахівців ІТ-сфери». *Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень* : матеріали IV Міжнародної наукової конференції, м. Тернопіль, 4 листопада, 2022 р. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2022, С. 240–243.

2. Алексеева Т. В. Відповідальність як значущий показник професійної компетентності майбутнього фахівця. *Актуальні проблеми психології* : збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2013, Том. VI, Психологія обдарованості, Вип. 9. С. 61–71.

3. Мануйлов Є. М. Філософський аналіз проблеми професійної відповідальності. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2011. №8. С. 11–19.

Мироненко Ніна Миколаївна,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Соціальна робота»

ОП «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»

ДЗ «Луганський національний університет

імені Тараса Шевченка»,

м. Полтава

НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

В умовах військового конфлікту в контексті розвитку соціально-економічного середовища актуалізуються нові